

Posudek oponenta habilitační práce

Masarykova univerzita

Fakulta Pedagogická fakulta MU

Habilitační obor Pedagogika

Uchazeč Mgr. et Mgr. Kateřina VLČKOVÁ, Ph.D.

Pracoviště Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity

Habilitační práce Žákovské strategie učení cizímu jazyku ve všeobecném vzdělávání (průřezový výzkum)

Oponent Prof. PhDr. Peter GAVORA, CSc.

Pracoviště Pedagogická fakulta Univerzity Komenského v Bratislavě

Text posudku

Predložený rukopis K. Vlčkovej predstavuje ideálny typ habilitačnej práce. Je to monografia, a to v pravom slova zmysle. V ucelenej a konzistentnej forme rieši tému, ktorá je pevne teoreticky ohraničená a jasne metodologicky zakotvená. Navyše, skúmaná oblasť – stratégie žiaka pri učení sa cudziemu jazyku – je veľmi dôležitá i z praktického, aplikačného hľadiska. Ukazuje možnosti formovania žiakovho učenia sa v tejto inštrumentálnej oblasti, akou sú učebné stratégie.

Výber témy stratégií žiaka pri učení sa cudziemu jazyku má ešte jednu pridanú hodnotu. Je plne v súlade so súčasným presmerovaním dôrazu pedagogiky z vyučovania učiteľom na učenie sa žiaka. V popredí je žiak ako subjekt učenia sa, nie objekt vyučovania. Týmto presmerovaním sa vynorujú problémy, témy, skutočnosti, ktoré v minulosti (povedzme pred dvadsiatimi rokmi) neboli skúmané, ba ani dostatočne reflektované. Jedna z nich sú práve učebné stratégie.

Teoretická časť

Autorka veľmi dobre pracuje s témotvornými pojmami, precízne porovnáva rôzne koncepcie, pričom stále zostáva nad nimi, t.j. nestala sa ich obeťou. Téma stratégií učenia sa žiaka v cudzom jazyku je neobyčajne rozvinutá a hlboká. Autorka sa však dokázala veľmi dobre orientovať v problematike v širokom spektre svetových štúdií. Teoretická časť na začiatku monografie ukazuje, aký výborný má prehľad, ako vie analyticky čítať a dobre syntetizovať. Zoznam literatúry na konci práce obsahuje 670 titulov (!), z toho 25 prác autorky. K. Vlčková je teda veľmi usilovnou čitateľkou, ale aj veľmi plodnou autorkou. Za povšimnutie stojí rozvinutosť tejto problematiky v mimoeurópskych krajinách, najmä v Ázii (citované práce z Číny, Japonska, Turecka, Malajzie, Thajska. Kórey, ale ja Južnej Ameriky).

Empirická časť

Tri empirické výskumy boli veľmi dobre naprojektované, realizované a spracované. Autorka veľmi precízne prezentuje výsledky a s veľkou erudíciou (a na niektorých miestach so značnou opatrnosťou) ich interpretuje. Pozoruhodná je vyspelosť a dôkladnosť štatistiky. Výskumné súbory sú veľmi robustné – nad 1 000, resp. 2 000 žiakov, počet škôl od 22 do 54. To je zárukou veľmi spoľahlivých dát. Za povšimnutie však stojí, že autorka si je vedomá i nedostatkov takýchto veľkých súborov z hľadiska štatistickej inferencie. Veľké súbory kvalifikujú i nízke dáta (napr. korelácie) ako štatisticky významné.

Kvalita textu

Habilitačná práca má logickú a vyváženú štruktúru. Téma a problémy sa rozvíjajú lineárne (čitateľ nemusí skákať z kapitoly do kapitoly dopredu a naspäť). Pojednanie o troch relatívne samostatných výskumoch má v podstate zhodnú štruktúru, takže čitateľ sa vo výskumoch veľmi dobre orientuje. Hoci je text preplnený podrobnými dátami a zložitou terminológiou, zainteresovaný čitateľ ho veľmi ľahko číta.

Návrhy

Keďže predpokladám, že habilitačná práca vyjde tlačou, predkladám, niekoľko návrhov na zlepšenie textu:

- Problematika vzájomného vzťahu kognitívneho štýlu, štýlu učenia sa učebných stratégií je dosť komplikovaná. Pomohla by grafická schéma, ktorá by tieto vzťahy a súvislosti znázornila.
- Kapitoly 3.2, 3.3., 5.3, 5.4, 6.3, 6.4, 7.3, 7.4, 8.3 a 8.4, ktoré pojednávajú o premenných, ktoré sú v určitom vzťahu k zisteným dátam získaným pomocou dotazníka učebných stratégií, majú nebezpečné priamočiary názov. Ten je, mimochodom, v nesúlade s opatrnou interpretáciou, ktorú tieto kapitoly obsahujú. Navrhujem do názvov včleniť výraz „potenciálne“.
- V texte sa používa označenie „didaktický test“. To je úplne v súlade s našou tradíciou, avšak v nesúlade s logikou. Nejde o test z didaktiky. Navrhujem zmeniť na test vedomostí a zručností (dovedností), alebo na test výkonu, učebných výsledkov a pod.
- V Tab. 15 – 17 je usporiadanie škôl nejasné. Navrhujem zoradiť ich podľa lokalít.
- V poznámke pod čiarou č. 20 je potrebné doplniť predložku u.
- Na s. 49 sa cituje sugestopédia v učení sa cudzích jazykov, pričom príklady nenaznačujú to, čo je typické pre túto Lozanovovu koncepciu. Príklady skôr ukazujú na Asherovu koncepciu Total Physical Response. Dôležitá je atmosféra, huda, dramatizácia atď.
- Literatúru (Odkazy) je potrebné usporiadať u každého autora chronologicky, takto sa práce zle vyhľadávajú.

Dotazy oponenta k obhajobe habilitační práce

1. Jednu z tém, ktoré habilitačná práca otvorila, je validita používaného dotazníka. Ako si autorka predstavuje skúmanie jeho a) konkarentnej validity, b) konštruktovej validity?
2. Ako si autorka predstavuje kvalitatívny výskum učebných stratégií žiaka? Ako by ho naprojektovala? Ktoré poznatky by priniesol v porovnaní s jej kvantitatívnymi výskumami?

Záver

Habilitační práce Kateřiny Vlčkové „Žákovské strategie učení cizímu jazyku ve všeobecném vzdělávání (průřezový výzkum)“ **splňuje** požadavky standardně kladené na habilitační práce v oboru Pedagogika.

V Bratislave dne 6.9.2010

(podpis)

Prof. PhDr. Peter GAVORA, CSc.